

Az éneklő falu

Őszi, téli estéken a házi bibliaórákat igényelte a falu népe. Szinte eleget sem tudtunk tenni a meghívásoknak. Hol itt, hol ott gyűltek össze a háziakon kívül a szomszédok is. Szerettek énekelni, régi és új énekeket tanultunk. Nemcsak jelenlétünkben vállalták az éneket. Felejthetetlen öröm volt számunkra, ha esténként feleségemmel végigsétáltunk a falun, s a házakból énekek hangja hallatszott. Egy lelkésztársam megbotránkozva, gyanútlanul arra panaszkodott, hogy a gyülekezetében vannak olyan református családok, amelyek az ő jelenléte nélkül is énekelnek és bibliát olvasnak. A papi tekintély rabja volt, és nagyot csodálkozott, amikor elmondtam: számomra igazi öröm, ha nélkülem is rákapnak a Szentírás olvasására. – Bárcsak Izráel minden férfia próféta lenne – feleltem Mózással. (4Móz 11,29) A mi feladatunk nem az, hogy visszaszorítsuk az ilyen megnyilvánulásokat, hanem hogy segítsük teljesebben kibontakozni, s ugyanakkor az Írás tisztaságára, a helyes értelmezésre is vigyázzunk. Az egyház akkor élt hitelesen, amikor a templomból a családi életek mindennapjába is bekerült az evangélium.

Gyermekpresbitérium és fegyelem a felnőttek között

J. Huizinga, a *Homo ludens* szerzője, az ember isteni eredetét a játszó emberben ismerte fel. Könyvét ezzel zárja: „Minden erkölcsi tudatban, amely elismeri az Igazságot és Kegyelmet, örökre feloldódik a mindvégig megoldhatatlan játék-komolyság kérdés.”

Már a szolgálatunk elején sor került a gyermekek gyülekezetének megszervezésére. A templomtól és lelkésztől elidegenedett gyermekek egyikét-másikat családi karhatalmi erővel kellett elhozni a gyermekórákra. A bottal tanított konfirmációi oktatás emléke, a hamis papi tekintély mumusa mélyen bevésődött a gyermekek tudatába. Lépésről lépésre engedett fel a fagy. A huizingai játék – komoly valósággá lett. A gyermekek maguk választották meg a gondnokukat, kántorukat és a gyermekpresbitérium tagjait. Adományaikról és perselypénzükről könyvelést vezettek. Az összegyűlt pénznek sorsáról ők maguk döntöttek. Beugratási szándékkal javasoltam egyszer, vegyenek belőle cukrot maguknak. Hallani sem akartak róla! Leszavazták. Mindig valami hasznos célt jelöltek meg pénzüknek.

Ha valaki elmaradt egyetlen vasárnapról, annak utánanézték, ha beteg volt közülük valaki, azt meglátogatták. Presbitériumuk fegyelmi esetet is megoldott. A szomszédasszony tudomásunkra hozta, hogy két huncut gyerek a tyúkok alól kilopta a tojásokat. Az ügyből fegyelmi eset lett. A megtévedteknek be kellett ismerniök a vétségét, amit bűnbánattal meg is tettek. Sírás lett belőle.

A presbitérium, látva a bűnbánatot, elrendelte az elkövetett kár megtérítését, a szomszédasszonytól való bocsánatkéréssel együtt. Ezzel az ügy mindnyájunk megnyugvásául ért véget. Többé nem került sor ilyen eljárásra. A gyülekezet, a szülők, a felnőttek presbitériuma mosollyal fogadta a feloldhatatlan játék-komolyság kérdését.

Akadtt példa arra is, hogy felnőtteket kellett megfegyelmezni. Úrvacsorára készültünk, amikor egy családról kiderült, hogy a szomszédal haragban vannak. Eddig ez nem zavarta őket az úrvacsorázásban. A férfi presbiter volt, buzgó ember, sokat segített az építkezésben. Számon kérte, ha valamelyik beteget nem látogattam meg. Ő volt az, aki a templom előtti beszélgetéskor a gyülekezet előtt azt mondta:

– Tudja, tiszteletes úr, miért fogadtuk el papunknak? – Nem tudtam. Válaszával nem váratott sokáig magára: – A tenyere miatt! – Végképp nem értettem.

– Tudja, amikor magával kezett fogtunk, éreztük, hogy nem olyan bütykös, kemény keze van, mint sok elődjének. Nekünk elégünk van a trágyát hányó papokból, a bivalyosokból, akik velünk együtt túrják a földet. A pap eltartása a mi dolgunk. A pap tanuljon, tanítson és törődjön velünk. A maga tenyere talán ilyenféle papról árulkodik.

Nos, ebben a családban történt a fegyelmi eset. Azt mondta e férfi:

– Megfogadtuk Istennek a feleségemmel együtt, hogy többé nem lépjük át a szomszéd-rokon küszöbét.

– Pedig – válaszoltam – az Úr asztalához járulni így mégsem lehet. Annál is inkább, mivel nem Istennek tet-

ték ezt a fogadást, hanem az ördögnek. A neki tett fogadást pedig neki úgy kell megtartani, hogy azonnal megszegjük. – Az asszony engedett a szónak. Átment, és bocsánatot kért, s szomszédai nem folyószózával fogadták, hanem tárt karokkal. A férfi kitartott. Én is kitartottam:

– Ha nem kér bocsánatot, János bácsi, nem adom fel az úrvacsorát. Maga minden nap elmondja az úri imádságot, de ezentúl már csonkán mondhatja: ki kell hagyania belőle, hogy „bocsásd meg a mi vétkeinket”.

Eljött a vasárnap. János bácsi is jelen volt a templomban, de az Úr asztalához nem állott ki. Fájt a szívem érte. Úgy ült a padban, hogy le nem vette szemét a szent jegyeiről, mintha csurgott volna a nyála a szent vendégség után. Később felengedett a szíve, és megbékélt. Nem haragudott meg a fegyelmezésért, nem indított kampányt a lelkész ellen. El bírta hordozni a dorgálást, s az Isten kegyelmében részesítette.

Egyszer azzal dicsekedett, hogy ő hatszáz lejt adott az egyháznak és egy zsák búzát. Akkor az nagy pénznek számított. Figyelmeztettem, hogy miért tartja számon az Istennek adott hatszáz lejt, amikor a pálinkás disznótoros vacsorája 5000 lejbe került? Az öreg elfogadta, és mindvégig jó barátságban maradtunk. Imádkozó ember lett belőle.